

NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO.

№ 11. WARSZAWA dnia 20 lipca 1921 roku. ROK I

ROZKAZY, OKÓLNIKI I INSTRUKCJE

Rozkaz Głównej Kwatery Żeńskiej L. 2 z dnia 10/V 1921 roku.

Naczelnictwo Z. H. P. na zebraniu dn. 14/IV r. b. zatwierdziło żeński strój harcerski, uchwalony przez I Konferencję Kierowniczek pracy harcerskiej. Strój harcerski mogą nosić dziewczęta po złożeniu przyrzeczenia.

Strój harcerki.

Pełny strój harcerki składa się: z bluzki, spódniczki (w lecie pożądana całkowita sukienka), szarawarów, paska i kapelusza:

Barwa popielata, w lecie może być khaki.

1) *Bluzka* koszulowa (rys. 1 i 2) długa z karczkiem, gładka lub lekko przymarszczona, może być z fałdami; zapinana z przodu na guziczki, przystosowane do materiału. Może być nakładana na spódniczkę (rys. 2) lub wpuszczana pod nią (rys. 1). Na piersiach kieszenie z klapkami. Kołnierz wykładany z równego kawałka materiału, przyszytego do wylogów tak, aby mógł być zapinany pod szyję. Naramienniki, szerokie na 3 cm., zapinane przy kołnierzu na guziki.

Krawat barwy drużyny, wiązany podłużnie. Na uroczystości białe kołnierzyki i także krawaty. Na czas żałoby krawaty czarne.

2) *Spódniczka*, (rys. 1 i 2) wełniana na pasku, gładka dowolnego kroju, najlepiej lekko przymarszczona, opatrzona po bokach kieszeniami zapiętymi na guziki. Z przodu lub lewego boku zapięta aż do dołu tak, aby ją można w razie potrzeby rozpiąć i zapiąć z tyłu. Długość stosownie do wzrostu, odległość od ziemi 33 cm., dla młodszych 40 cm. Szerokość spódniczki u dołu najmniej 180 cm.

3) *Szarawary* (rys. 3) tej samej barwy co mundur, porządnie odszyte, poniżej kolan przymarszczone i ujęte w mankiety, zapięty na dwa zapięcia tak, że go można zapiąć ciasniej lub wolniej do ćwiczeń.

4) *Pasek* skórzany lub parciany zaopatrzony w kłamrę i za trzaśniki.

5) *Buty sportowe*, pożądanie brązowe, obcas najwyżej 4 cm

6) *Kapelusz sportowy* z podgiętym stebnowanym rondem, główka złożona z 6-ciu części, szczelnie przylegająca do głowy.

7) *Zwierzchnie okrycie*: szary sweter lub żakiet (rys. 4 i 5).

Rys. 1.

Rys. 2.

Rys. 3.

Rys. 4.

Rys. 5.

Rys. 6.

Żakiet długości 35 cm. poniżej paska. Krój gładki z rękawami wszywanymi. Kołnierz szeroko wykładany, który można w razie potrzeby podnieść i spiąć na klapę pod szyję. Pasek z materiału, opatrzony klamrą, po bokach dwie obszerne kieszenie, zapięte na guziki. Kieszenie na piersiach i naramienniki nieobowiązkowe.

8) Na lato wskazana byłaby *całkowita sukienka* (rys. 6) (może być barwy khaki) z karczkiem, po bokach 2 wąskie kontrafałdy, rozchodzące się od paska.

Marja Wocalewska

Podharc mistrzyni i Naczelniczka G. K. Ż.

Rozkaz Głównej Kwatery Męskiej L. 19. z dnia 3/VI 1921 roku.

Na podstawie uchwały Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 23/V 1921 r. oraz uchwały N. Z. H. P. z dn. 2/VI 1921 r. ustala się następujący strój harcerza i instruktora Związku Harcerstwa Polskiego:

A. Strój harcerza.

I. a) *Nakrycie głowy:* kapelusz filcowy z kresą niepodgiętą, z podpinką i rzemykiem. Podpinkę nosi się tylko w służbie.

b) *Koszula mundurowa* wełniana (flanelowa, flaneletta)¹⁾, zapinana na trzy guziki, z naramiennikami związanymi się ku szyi, kołnierz niski, wykładany z dziurkami do przypinania na guziki na piersiach (rys. 1); rękawy z mankietami zapinanymi na dwa guziki: obok guzików dziurki do podpinania rękawów na guziki, znajdujące się powyżej łokcia (jeden od strony zewnętrznej, drugi — wewnętrznej). Kieszenie dwie naszywane na piersiach, zapinane na klapy proste.

¹⁾ Krój ściśle według wzoru koszul harcerskich, wyrabianych przed wojną we Lwowie.

c) *Krawat*: barwy drużyny lub zrobiony z krajki ludowej, jednolity dla całej drużyny.

d) *Pas główny*: skórzany, szeroki, barwy naturalnej z zatrzaśnikami.

e) *Spodnie*: krótkie z pętlami do paska, u dołu mankiet spięty pod kolanami na rzemyk (rys. 3). W lecie zalecono spodnie obcięte powyżej kolan, wolne (rys. 2).

f) *Pończochy*: wełniane, wykładane, (dozwolone owijaki).

g) *Trzewiki*: dowolne, sznurowane.

II. *W zimie*: całość stroju jak wyżej, ponadto sweter pod koszulą mundurową; ew. peleryna lub świtka.

III. **UWAGI:** a) barwa stroju harcerza zalecona szaro-bura (khaki) lub popielata niezbyt ciemna. W dzisiejszych warunkach należy dążyć do ujednostajnienia barwy i materiału stroju przynajmniej w drużynie. Można używać materiałów innych, niż wyżej podane (np. płótna, materj. bawełniane,).

b) zaleca się uwzględnianie strojów ludowych (np. drużyna zamiast sweterów może nosić serdaki lub kożuszki zakopiańskie). Należy jednak baczyć, by strój drużyny był jednolity.

c) do pełnego stroju harcerza należy również laska harcerska.

B. Strój instruktora.

I. Nakrycie głowy, koszula, krawat, pas główny, spodnie, pończochy (dozwolone skórznie) oraz strój zimowy—jak u chłopca—harcerza.

II. *Kurtka instruktorska* z wycięciem u szyi, nakładana na koszulę.

Krój kurtki: wzorowany na „frenczach” wojskowych z wycięciem u szyi, cztery kieszenie naszywane, gładkie, zapinane na klapki bez wycięć; pas sukienny naszywany. Naramienniki zwięzające się ku szyi. Kurtka zapinana na cztery guziki z przodu (guziki skórzane brązowe), kurtka dostosowana do figury, bez zbytniego „kloszu”.

- UWAGI:**
- a) barwa stroju jak u chłopców,
  - b) barwa krawatu: przyboczni i drużynowi noszą krawat barwy drużyny, wszyscy inni instruktorzy (członkowie Komend i. t. p.) barwy zielonej.
  - c) noszenie „szelki” przez ramię — wzbronione,
  - d) dozwolone noszenie lasek krótkich.

C. Prawo noszenia stroju harcerskiego.

Nosić strój harcerski wolno osobom, które złożyły przyrzeczenie harcerskie.

D. Poszanowanie stroju harcerskiego.

Zwraca się uwagę, że harcerza obowiązuje poszanowanie munduru i pilne baczenie, by nie splamić go niegodnym czynem.

UWAGA: Główna Kwatera Męska ustaliła wzór kapelusza harcerskiego. Wzór taki może być sprowadzony przez Komendy lub drużyny z C. K. D. H. w Warszawie (Traugutta 2).

Czuwaj!

(—) *Henryk Glass*

Naczelnik Głównej Kwatery M.

Za zgodność

(—) *O. Grzymałowski*

Podharcistrz i przyboczny Naczelnika G. K. M.

Rozkaz Naczelnictwa Z. H. P. L. 13

z dnia 9/VI 1921 roku.

Na podstawie uchwały Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 23/V 1921 r. oraz uchwały Naczelnictwa Z. H. P. z dnia 2 i 3 VI 1921 r. wprowadza się następujący

regulamin oznak harcerskich.

Oznaki harcerskie są:

- 1) organizacyjne, świadczące o przynależności do organizacji Z. H. P.,
- 2) stopni harcerskich,
- 3) służbowe (funkcyjne, świadczące o rodzaju służby),
- 4) sprawności,
- 5) oznaki honorowe.

UWAGA: Oznaki posiadać mogą tylko osoby, mające odpowiednią legitymację.

I. Oznaki organizacyjne:

A. *Oznaka członków czynnych Z. H. P. i młodzieży harcerskiej:*

1. Lilja harcerska oksydowana, wysokości 30 mm. z literami O. N. C. (Ojczyzna, Nauka, Cnota) na listkach lilji i Z. H. P. u dołu lilji. Nosi się ją na przedniej stronie kapelusza lub czapki. Prawo do tej oznaki mają wszyscy członkowie czynni Z. H. P. i młodzież harcerska, (ta ostatnia po uzyskaniu stopnia III „młodzik”, „ochotniczek”).

2. Krzyż harcerski noszą osoby należące do organizacji, które składały przyrzeczenie. Nosić należy 2 cm. nad środkiem górnego brzegu kłapy kieszeni koszuli harcerskiej lub kurtki instruktorskiej. W stroju cywilnym wolno nosić w lewej klapie surduta, lub w miejscu odpowiadającym umieszczeniu krzyża na mundurze.

UWAGA: Krzyże są numerowane. W razie zgubienia krzyża harcerz (harcerka) może otrzymać oznakę dopiero po półrocznej służbie.

B. Oznaka członków współdziałających:

3. Lilja harcerska wysokości 25 milimetr. w pierścieniu z białej blachy. Nosi się w lewej klapie surduta lub jako broszkę.

Prawo noszenia posiada każdy członek współdziałający Z. H. P.

C. Oznaki Hufców, Drużyn, Komend Chorągwi, Głównych Kwater i Naczelnictwa:

Dla odróżnienia Hufców i miejscowości noszą harcerze, harcerki i starszyzna harcerska naszyte na górnej części lewego rękawa:

herb miasta — siedziby Kom. Hufca (herb na tarczy wysokości nie większej jak 4 cm.), a poniżej wstążkę długości 8 cm., szerokości 2 cm. barwy nieco ciemniejszej od munduru z wyszytą ciemno-zieloną nazwą miejscowości, w której drużyna stale pracuje. Dla odróżnienia drużyn jednej miejscowości noszą harcerze, harcerki i starszyzna harcerska na naramiennikach cyfrę arabską drużyny wysokości 2 cm. metalową ciemno-oksydowaną.

Członkowie: 1. Komend Chorągwi — herb siedziby Komendy Chorągwi na rękawie z tarczą obszytą cienkim złotym sznurkiem, na naramiennikach litery K wysokości 3 cm. drukowane, barwy ciemniejszej od barwy munduru.

2. Głównych Kwater — litery G K wysokości 3 cm. drukowane, barwy ciemniejszej od barwy munduru.

3. Naczelnictwa — literę N wysokości 3½ cm. drukowaną, ciemniejszej od barwy munduru.

D. Oznaka przynależności do zastępu:

Pęk wstążek, (szeregowiec 5, zastępowy 7) długości 15 cm. koloru zastępu. Wstążki nawleka się na lewy naramiennik i nosi się w służbie.

II. Oznaki stopni harcerskich:

a) dla młodzieży harcerskiej:

Młodzik (ochotniczka): krzyż oksydowany według punktu A 2.
Wywiadowca (przewodniczka): krzyż ze srebrną lilją.

Ćwik (samarytanka): krzyż ze złotą lilją.

Harcerz (ka) Rzeczypospolitej: krzyż ze złotą lilją i ze złocym wiankiem.

b) starszyzny harcerek:

Przodownik (ca): — podkładka zielona pod krzyż i lilją zieloną wysokości 6 cm., naszyta na górnej części lewego rękawa.

Podharc mistrz (yni): — podkładka barwy „czerwień polska” pod krzyż i lilją takiej samej barwy wysokości 6 cm. naszyta na górnej części lewego rękawa.

Harc mistrz (yni): — podkładka barwy „czerwień polska” i biała pod krzyż — i lilją barwy „czerwień polska” wysokości 6 cm. z dwoma srebrnymi poprzecznymi paskami u dołu — naszywana na górnej części lewego rękawa.

UWAGA: Prawo noszenia powyższych oznak mają osoby po przyrzeczeniu i przejściu odpowiedniej próby, posiadające odnośną notatkę w książce służbowej (legitymacji).

c) dla lekarzy i kapelanów:

Lekarz: — lilją harcerską w pierścieniu, jak p. I. B. na podkładce barwy żółtej.

Kapelan: — lilją harcerską w pierścieniu, jak p. I. B. na podkładce barwy lila.

UWAGA: O ile lekarz lub kapelan jest harcerzem po przyrzeczeniu, nosi krzyż na odpowiedniej podkładce — jak wyżej.

III. Oznaki służbowe:

Oznakami służbowymi, świadczącymi o rodzaju służby (funkcji) jaką harcerz (harcerka) w organizacji pełni są tak zw. sznurki podwójne, noszone tylko w czasie służby. Zakłada się sznurki na lewy naramiennik, drugi zaś koniec (z przymocowanym gwizdkiem, kompasem i t. p.) chowa do lewej kieszeni. Długość sznurka podwójnego 45 cm. Na sznurku suwak barwy sznurka.

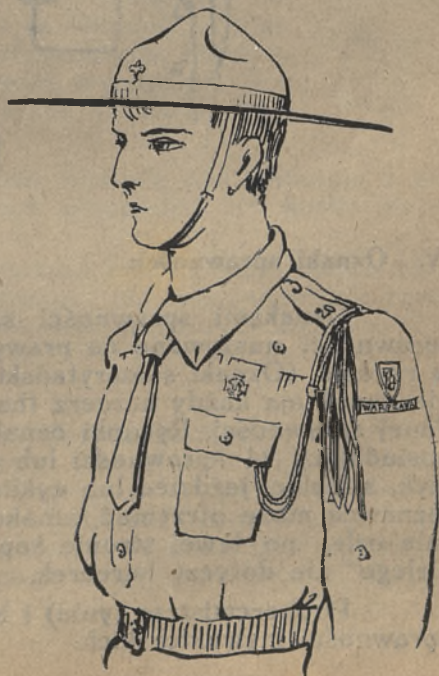
Szeregowiec (a) — sznurek szary

Zastępowy (a) — „ brązowy

Przyboczny (a) — „ zielony

Drużynowy (a) — granatowy ciemny

Komendant (ka) Hufca — srebrny

Komendant (ka) Okręgu sznurek srebrno-złoty (wplec. zł. nitki)
 Komendant (ka) Chorągwi . . . . sznurek złoty
 Pełnomocnik (czka) Kom. Chorągwi, instruktor(ka) jadący z Kom. Chorągwi na lustrację drużyn i t. p. upoważniony (a) przez K. Chor. do reprezentowania Kom. Chorągwi . . . . . „ złoty
 Członkowie(inie) Główn. Kwatery i pełnomocnicy Gł. Kwater . . . „ brązowy skórzany

Naczelnik (czka) G. K. — sznurek brązowy skórzany ze srebrną skówką — suwakiem

Członkowie Naczelnictwa Z. H. P. i pełnomocnicy N. Z. H. P. sznurek biały

Przewodniczący Naczelnej Rady Harcerskiej, sznurek biały z złotą skówką.

Członkowie Komend (Hufca, Okręgu, Chorągwi) noszą sznurki Komendantów lecz założone na szyi i schowane pod kłapy kurtki instruktorskiej w taki sposób aby widocznym był tylko koniec sznurka od końca kłapy do lewej kieszeni.
 (patrz rysunek)

IV. Oznaki sprawności:

Oznakami sprawności są krążki z rysunkiem odpowiedniej sprawności naszywane na prawym rękawie powyżej łokcia po dwie w rzędzie. (Oznaki samarytańskie na lewym rękawie). Prawo noszenia oznak ma każdy harcerz (harcerka), który (a) złożył (a) egzamin danej sprawności. Rysunki oznak określa osobny regulamin. Harcerz posiadający 14 sprawności lub 8 następujących: sanitariusz, gimnastyk, strzelec, jeździec lub cyklista, pionier, tropiciel, topograf i krajoznawca może otrzymać oznakę „Harcerza Orlego“. Jest nią pióro (nie orle) po lewej stronie kapelusza. Powyższa oznaka „Harcerza Orlego“ nie dotyczy harcerek.

Podharczmistrze (ynie) i harcmistrze (ynie) noszą tylko oznaki sprawności instruktorskich.

V. Oznaki honorowe:

Oznakami honorowymi są:

1. „Za uratowanie życia”—za niezwykle bohaterstwo i pogardę niebezpieczeństwa przy ocaleniu życia—medal brązowy (wstążka czerwona); wyższy stopień — medal srebrny (wstążka czerwona). Wysokość oznaki 2,5 cm.

2. „Za zasługę” — za niezwykle dobre spełnienie obowiązku w chwili krytycznej, lub za zasługi wybitne dla ruchu harcerskiego — medal brązowy (wstążka biała). Wysokość oznaki 2,5 cm.

3. „Oznaka wdzięczności” za szczególne usługi oddane organizacji — swastyka oksydowana z złotą lilją. Wysokość oznaki 2 cm.

4. „Orzeł harcerski” — orzeł biały z lilją harcerską (wstążka zielona) — dla harcerzy i harcererek Rzeczypospolitej, przodowników i przodownic podharc mistrzów (yń) i harcmistrzów (yń) mających co najmniej 5 lat służby harcerskiej — za kilkakrotne ocalanie życia w wyjątkowych okolicznościach, nadzwyczajne kilkakrotne dowody dzielności, wytrwałości lub poświęcenia, za wyjątkowo cenną pracę dla dobra harcerstwa.

UWAGA I: Odznaki honorowe nosi się nad kieszenią z prawej strony koszuli harcerskiej lub kurtki instruktorskiej.

UWAGA II: Sposób przyznawania odznak honorowych określi osobny regulamin. Do czasu ustalenia nowego regulaminu obowiązuje dotychczasowy. — (patrz „Organizacja Harcerstwa” St. Sedlaczka str. 14).

VI. Wyrób oznak harcerskich.

Wyrób wszelkich oznak harcerskich zastrzega się dla Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego. Naczelnictwo Z. H. P. może upoważnić poszczególne Komendy Chorągwi do wyrobu oznak służbowych (sznurków funkcyjnych) oraz podkładek instruktorskich pod krzyże z warunkiem ścisłego dostosowania wyrobów miejscowych do wzorów ustalonych i sprzedawanych w Centralnej Komisji Dostaw Harcerskich*).

*) Adres: Warszawa Traugutta 2

VII. Wprowadzenie regulaminu w życie.

Wprowadze niniejszego regulaminu w życie winno być w Chorągwiach ukończone z dniem 1 listopada 1921 roku.

Przewodniczący Z. H. P.:

(—) *Gen. J. Haller*
General Broni.

(—) *Marja Wocalewska*

Podharcmistrzyni i Naczelniczka Głównej Kw. Ż.

(—) *Henryk Glass*

Podharcmistrz i Naczelnik Głównej Kwatery Męskiej.

Za zgodność: (—) *Jan Grabowski*

Sekretarz Generalny.

Oznaka na dziesięciolecie 1911—1921 r.

Na podstawie uchwały Naczelnej Rady Harcerskiej, Naczelnictwo Z. H. P. uchwałą z dnia 23-V-1921 ustaliło oznakę na dziesięciolecie 1911—1921 r. według załączonego rysunku, barwa złota. Nosić należy pod krzyżem. Otrzymać powyższą oznakę mają prawo osoby, które stwierdzą dowodami, że w pierwszym dziesięcioleciu harcerstwa brali stały czynny udział w pracy organizacji. Zgłoszenia nadsyłać do Głównych Kwater: Warszawa, Al. Ujazdowskie 37 m. 12.

Sekretarz Generalny Z. H. P.

(—) *Jan Grabowski.*

Rozkaz Głównej Kwatery Męskiej L. 20 z dnia 10 czerwca 1921 r.

1. Regulamin prób sprawności.

Podaje się powtórnie do wiadomości regulamin prób sprawności, ogłoszony w rozkazie N. Z. H. P. L. 31 z dn. 1 lipca 1920 r. do ścisłego przestrzegania.

I. Warunki dopuszczenia do próby.

1) Do próby może przystąpić harcerz, posiadający stopień drugi (wywiadowcy, przewodniczki).

2) Do próby na sprawność zgłasza się harcerz u swego drużynowego, który decyduje o dopuszczeniu.

II. Komisja prób sprawności.

3) Komisje prób poszczególnych sprawności powołuje Komendant Chorągwi lub upoważniony przez niego Komendant Hufca w składzie: a) harcerski instruktor techniczny danej sprawności lub osoba fachowa z poza organizacji; b) drużynowy lub zastępca;

c) delegat Koła Przyjaciół; d) opiekun z ramienia szkoły (dla drużyn szkolnych); e) inne osoby według uznania K. Ch. (K. H.).

Uwaga I. Tam, gdzie niema K. H., Komisję prób powołać może drużynowy na podstawie upoważnienia i wskazówek Komendy Chorągwi.

Uwaga II. Komisja jest prawomocna w składzie trzech osób, jeżeli pomiędzy nimi są wymienieni w punkcie a) i b).

4) K. P. wymaga od egzaminowanego przez się kandydata wykazania danej sprawności *przedewszystkiem w praktyce.*

5) Obowiązkiem K. P. jest wymagać od harcerzy dokładnego i starannego wykonania wszelkich nawet najprostszych i najłatwiejszych zadań, zawartych w programie prób.

6) W razie ujemnego wyniku próby, drugi raz do próby na daną sprawność przystąpić można najwcześniej po upływie dwóch miesięcy. Zasady próby powtórnej są te same jak w punkcie 4 i 5.

7) Do przeprowadzania próby Komisja spisuje protokół, podpisany przez siebie, a instruktor techniczny lub osoba fachowa, która winna przewodniczyć Komisji. wpisuje do książeczki służbowej notatkę o wyniku próby i o przyznaniu (nieprzyznaniu) sprawności.

III. Oznaki.

8) Przyznanie oznak sprawności przeprowadza się przez rozkaz drużyny.

9) Przyznane oznaki sprawnościowe wręcza drużynowy uroczyście na zbiórce drużyny.

„HARCERZ ORLI“.

1. Oznakę „Harcerza Orlego“ otrzymuje się za 14 sprawności dowolnie wybranych lub za 8 następujących: sanitariusz, gimnastyk, strzelec, jeździec lub cyklista, pionier, tropiciel, topograf i krajoznawca.

2. Oznakę „Harcerza Orlego“ przyznaje Komendant Hufca na przedstawienie drużynowego.

3. „Harcerze Orli“ podlegają próbom sprawdzającym podług przepisów ogólnych.

4. Oznaką „Harcerza Orlego“ jest piórko po lewej stronie kapełusza.

Sprawdzanie sprawności.

1. Każda sprawność podlega sprawdzaniu raz jeden, nie wcześniej niż po upływie roku i nie później niż w trzy lata po otrzymaniu.

2. Harcerz, który w tym czasie nie zgłosi się u swego drużynowego celem poddania posiadanej przez siebie sprawności sprawdzeniu, traci sprawność i prawo do oznaki.

3. Sprawdzenie sprawności polega na wykazaniu się przez harcerza, że nie wyszedł z wprawy poprzednio nabytej umiejętności, oraz na złożeniu przez niego rzeczowych dowodów iż stale i wydajnie pracuje w zakresie swej sprawności.

4. W razie stwierdzenia przez K. P. zmniejszenia się harcerza kwalifikacji sprawnościowej, chłopiec (dziewczyna) traci spraw-

ność i prawa oznaki. Powtórnej próbie poddać się może nie wcześniej niż za dwa miesiące.

5) Instruktorzy i instruktorki od Komendanta Chorałgi w górę, oraz ci, których upoważni Naczelnik lub Naczelniczka Głównej Kwatery w stosunku do drużyn sobie podległych lub w rozkazie odnośnym Gł. Kwatery wymienionych, w każdej chwili mają prawo sprawdzenia sprawności.

Postanowienia ogólne.

Powyższy regulamin wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia i obowiązuje zarówno drużyny męskie jak żeńskie, z wyjątkiem punktu „Harcerz Orli“, który drużyn żeńskich nie obowiązuje.

2. Przypomnienie o składkach.

Przypomina się, że w myśl Ogólnego Regulaminu Wewnętrznego, obowiązuje starszyna harcerską opłacanie rocznych wkładek w wysokości 160 mk. (100 mk. wpisowe, — 60.— mk. rocznie).

3. Wydział Wschodni.

Z dniem 12. V. został Wydział Wschodni przy N. Z. H. P. rozwiązany; wszelkie sprawy kresowe zostały przelane na Komisję Organizacyjną Oddziału Z. H. P. na Wołyń (adres: Warszawa, Aleje Ujazdowskie 37 m. 12).

4. Obozy.

Poleca się do nabycia wszystkim drużynom broszurę p. t. „Obozy harcerskie i krajoznawstwo w Harcerstwie“, jako niezbędną przy organizowaniu kolonii i kursów.

5. Raporty z objazdów.

Podaje się do wiadomości, że Komendy są obowiązane wymagać od swoich instruktorów objazdowych raportów piśmiennych z poszczególnych objazdów, winny też prowadzić ścisły wykaz takowych, notując jednocześnie przyjazdy z prowincji.

6. Zjazdy, Zloty i Wystawy.

Wszystkie środowiska są obowiązane podawać do Głównej Kwatery zawiadomienia o zlotach, zjazdach, wystawach i t. p. przez Komendy drogą służbową, co najmniej na 3 tygodnie przed terminem.

7. Pochwały.

1. Potwierdza się pochwałę, udzieloną przez instruktora Głównej Kwatery, podharczystę Wł. Nekrasza, II Płockiej Drużynie Harcerskiej oraz druhom Górczyńskiemu Stefanowi i Malanowskiemu.

2. Udziela się pochwały Harcerskiej Drużynie Pożarnej w Włocławku za dobre i sprawne wyrobienie fizyczne, za umiejętne połączenie pracy harcerskiej, szkolnej i zawodowej bez uszczerbku dla każdej z osobna.

8. Materiały do historii Harcerstwa.

Komendy Chorągwi, Okręgów i Hufców Samodzielnych zarządzają natychmiast, aby wszystkie podległe im środowiska (nie poszczególne drużyny) nadesłały do dn. 1 listopada r. b. historję powstania i rozwoju organizacji harcerskiej w danym środowisku.

Otrzymane raporty należy przesłać do G. K. M.

9. Zebranie przyrodnicze.

Zebranie przyrodniczek i Przyrodników harcerskich według programu wysłanego w liście okólnym Sekcji Przyrodniczej z dnia 19. II. 21 r. odbędzie się bezpośrednio po zlocie dn. 3 i 4 lipca pod Lwowem.

W zebraniu mogą brać udział wszystkie harcerki i harcerze interesujący się sprawami przyrodoznawstwa w Z. H. P.

Zgłoszenia należy nadsyłać w dwóch egzemplarzach: 1) do Sekcji Przyrodniczej G. K. 2) do Komendy Chorągwi Lwowskiej. Bliższe szczegóły jak miejsce zbiórki i t. p. podane zostaną wkrótce.

10. Oznaki Z. H. P.

Naczelnictwo Z. H. P. ogłosi w najbliższych dniach nowy regulamin oznak. Zwraca się równocześnie uwagę, że noszenie lilji naszywane na lewym rękawie osobom przez nowy regulamin do tego nie upoważnionym jest surowo wzbronione.

11. Książki służbowe i krzyże.

Zabrania się wszystkim Komendom Chorągwi, Okręgów i Hufców Samodzielnych sprzedawania książek służbowych i krzyży po cenach wyższych niż to jest zaznaczone w rozkazie.

Czuwaj!

(—) *Henryk Glass.*

Podharcistrz i Naczelnik Głównej Kwatery Męskiej

Za zgodność:

(—) *O. Grzymałowski*

Podharcistrz i przyboczny Naczelnika G. K. M.

Rozkaz Naczelnictwa Z. H. P. I. 14

z dn. 3/VII 1921 r.

Harcerstwo Polskie święci dziś dziesiątą rocznicę swego istnienia. Dziesięć lat temu tu, we Lwowie, poraz pierwszy ideały harcerskie przemówiły do polskiej młodzieży.

A był to głos tak silny i głęboki, że wstrząsnął dusze na całym obszarze ziem polskich.

Harcerstwo zatoczyło odrazu szerokie kręgi, żywiołowo zdobywając zwolenników.

I popłynął barwną wstęgą wydarzeń długi okres pracy harcerskiej, wielkiej zapałów i cichych, a znojących wysiłków.

Dziś święcimy dziesięciolecie Harcerstwa. W tym dniu uroczystym składamy hołd i podziękowanie tym wszystkim, którzy Harcerstwo w Polsce zaszczytli i zasady jego szerzyli.

W uznaniu wielkich zasług, położonych koło zakładania fundamentów pod gmach Harcerstwa Polskiego, Naczelnictwo Z. H. P.

1) mianuje Honorowymi Harcerzami Rzeczypospolitej ś. p. druhów: Andrzeja Małkowskiego, Jerzego Grodyńskiego, Dr. Ksawerego Zakrzewskiego, Zdzisława Zalewskiego;

2) przyznaje odznaki wdzięczności Sokołowi Macierzy, Związkowi Towarzystw Gimnastycznych — Sokolich we Lwowie, Kazimierzowi Wyrzykowskiemu, Eugenjuszowi Piaseckiemu, Zygmuntowi Wyrobkowi, Marji Opieńskiej, Alojzemu Wallekowi, Bernardowi Chrzanowskiemu, Romanowi Bnińskiemu, Tadeuszowi Strumille, Ks. Kazimierzowi Lutosławskiemu, Konradowi Chmielewskiemu, Władysławowi Radwanowi, Ignacemu Kozielskiemu, Oldze Małkowskiej, Jadwidze Falkowskiej, Marji Wocalewskiej, Walarjanowi Sikorskiemu, Stanisławowi Sedlaczkowi, Wincentemu Wierzejewskiemu oraz potwierdza nadane przez Naczelną Inspekcję Harcerską odznaki wdzięczności druhom: Ks. Janowi Mauersbergerowi i Piotrowi Olewińskiemu.

3) przyznaje odznaki „Za zasługę” druhom i druhom: Emilji Czechowiczównie, Henryce Czechowiczównie, Czesławowi Pieniążkiewiczowi, Stanisławowi Najderowi, Stanisławowi Pigoniowi, Ks. Fabjanowi Szczerbickiemu, Władysławowi Nekraszowi, Zofji Grabskiej, Helenie Gepnerównie, Kazimierzowi Kierzkowskiemu, Jerzemu Lewakowskiemu.

Potwierdza nadane przez Komendę Chorągwi Wielkopolskiej odznaki „Za zasługę” druhom: St. Ratajczykowi, Janowi Wierzejewskiemu, Kazimierzowi Syllerowi, Henrykowi Śniegockiemu.

Czuwaj!

Przewodniczący Z. H. P.

(—) Józef Haller

Generał Broni

(—) Jan Grabowski

Sekretarz Generalny

Komunikat referatu do spraw Starszego Harcerstwa przy Naczelnictwie Z. H. P. l. 7

z dnia 7/VII 1921 r.

Do Wszystkich Kół Starszego Harcerstwa.

1) Zjazd Starszego Harcerstwa odbędzie się w dniach 19-22 lipca b. r. pod *Ostrowiem Poznańskim* w lasach dóbr Przygodzice, dojazd koleją via Kalisz. Ze względu na to, że Zjazd rozpoczyna się o godz. 6 m. 30 rano dn. 19 lipca, wszyscy uczestnicy zjazdu winni przybyć w przeddzień dn. 18 lipca, ażeby być już na rozpoczęciu

Zjazdu. Pierwsze plenarne posiedzenie rozpocznie się o godz. 9 m. 30 dn. 19/VII. Z powodu ogólnego wzrostu cen w ostatnich czasach koszt utrzymania wyniosą około 200 mk. od osoby (dziennie) nie licząc kosztów podróży.

Uczestnicy Zjazdu (delegaci i goście) będą zorganizowani w dwa obozy żeński i męski i przez cały przeciąg Zjazdu obowiązani są podporządkować się ustalonemu rygorowi obozowemu, oraz zarządzeniom komendantki i komendanta. Ponieważ obozy będą rozbite w lesie, a uczestnicy będą rozmieszczeni w namiotach, *należy się tak wyekwipować, jak na wycieczkę harcerską z noclegiem w polu.*

2) Komendantem obozu męskiego mianuje się d-ha Władysława Nekrasza.

Komendantką obozu żeńskiego Janinę Opieńską

Kierownictwo wszystkich „sekcji nieoficjalnych” objęła d-hna Wanda Prażmowska.

Sprawozdanie z działalności Stałej Komisji do spraw St. Harcerstwa przy N. Z. H. P. złoży d-h Jan Grabowski.

Roferat o prawie harcerskiem wygłosi d-h Józef Czekalski, koreferent d-h Wiktor Stołyhwo.

Referat „Program pracy Koła St. Harc.” wygłosi d-hna Jadwiga Kwiatkowska, koreferent — d-h Antoni Olbromski.

Referat „Organizacja St. Harcerstwa” wygłosi d-h Józef Jakubowski.

Referat „Zagadnienia społeczno-polityczne w Starszem Harcerstwie” wygłosi d-h Jan Grabowski, koreferenci: d-h Fryderyk Platner, d-hna Janina Opieńska, d-h Edward Muszalski.

Referat „Obecny stan N. Z. H. P. i stanowisko wobec niego Starszego Harcerstwa” wygłosi d-h Stanisław Rudnicki, koreferenci: d-na Wanda Prażmowska, ewant. d-h Henryk Glass.

Gawędę: „Szkoly i metody odrodzania duchowego” zagai d-h B. Stypiński.

Gawędę: „Człowiek a przyroda” zagai d-h J. Czekalski.

Wszelkich druhów i druhny, biorących udział w organizowaniu Zjazdu referentki i referentów, koreferentki i koreferentów i gawędziarzy uprasza się o wcześniejsze przybycie celem wzajemnego porozumienia się: pożądanie przybycie 18 rano.

3) W myśl uchwały Zjazdu Walnego na 17-ą dnia 18 lipca zwołuje się konferencję Stałej Komisji do Spraw St. Harc. przy N. Z. H. P. z przedstawicielami Kół. W tym celu wszystkie Koła, wysyłają delegatów na Zjazd, przysłał *po jednym z pośród swych delegatów* na tę konferencję. Delegaci Kół na konferencję winni złożyć krótkie sprawozdanie z działalności Kół od dnia 1/I. b. r. Porządek dzienny konferencji: a) sprawozdanie o ruchu St. Harc. na Zjeździe, b) Wnioski Komisji St. Harc. na Zjazd, ewentualnie i inne wnioski, c) zatwierdzenie regulaminu i porządku obrad Zjazdu oraz ustalenie sposobu powstania Komisji Głównej.

4) Przypominam, że na Zjazd mogą wysyłać delegatów tylko Koła zarejestrowane w myśl komunikatów L. I. 2 i 3. Prócz delegatów mogą brać udział w Zjeździe w charakterze gości osoby, będące członkami Z. H. P., oraz osoby i organizacje z poza Harcerstwa o ile zgłoszą swój udział w Zjeździe do dnia 15 lipca b. r. w Referacie St. Harc. przy N. Z. H. P. (Warszawa, Al. Ujazdowskie 37 m. 12).

Najpóźniej do tego terminu należy zgłosić swych delegatów i gości.

Termin nadsyłania wniosków na porządek obrad Zjazdu oraz odpowiedzi na ankietę przedłuża się do 15 lipca b. r.

W załączeniu przysyłam komunikat do prasy, który uprzejmie proszę podać do miejscowych gazet.

Czuwaj!

(—) *Jan Grabowski*

Referent do spraw St. Harcerstwa
przy Naczelnictwie Z. H. P.

Rozkaz Naczelnictwa Z. H. P. l. 15

z dn. 15/VII 1921 r.

I. Koła Przyjaciół Harcerstwa.

1) Przyjęto do Z. H. P. Koło Przyjaciół Harcerstwa przy X Żeńskiej Drużynie Harc. w Warszawie. Zarząd Koła zatwierdzono w składzie: Marja Arlitewiczowa — przewodnicząca, G. Rembertowicz — sekretarz, Elżbieta Łempicka — skarbnik, A. Werecka — delegatka do drużyny, Ks. Adam Wyrębowski, Dr. Karolina Majewska-Borowska.

2) Przyjęto do Z. H. P. Koło Przyjaciół Harcerstwa przy XIII Męskiej Druż. Harc. w Warszawie. Zarząd Koła zatwierdzono w składzie: dr. Turski — przewodniczący, Jaworska — sekretarka, Marcinkowska — skarbnik, J. Krokowski — opiekun drużyny, Peszyński — drużynowy, Radziwińska, Boguszewski.

II. Członkowie współdziałający.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 9, VI. 1921 r. przyjęto na członków współdziałających Z. H. P. Towarzystwa Akcyjne cukrowni Krasiniec i Cielec.

III. Starsze Harcerstwo.

1) Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 9. VII. przyjęto do Z. H. P. „Okręgowe Koło Starszych Harcerzy Mazowsza Polskiego“. Zarząd zatwierdzono w składzie: Leon Romanowski — przewodniczący, Leon Dorobek — zastępca przemod. i skarbnik, Wacław Winnicki — sekretarz.

2) Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 24. VI. 1921 r. przyjęto do Z. H. P. „Koło Starszej Młodzieży Harcerskiej Zagłębia Dąbrowskiego“. Zarząd Koła zatwierdzono w składzie: E. Minkowska — przewodnicząca, L. Nasiłowska — sekretarka, J. Kubicka, H. Sławikowska, T. Dobrowolski, Wł. Żarkowski, L. Żurkowski.

3) Uchwałą z dnia 12. VII. przyjęto do Z. H. P. „Koło Starszych Harcerzy w Białymstoku“. Zarząd Koła zatwierdzono w składzie: Marek Różycki — przewodniczący, Leokadja Lewkowiczówna — zastępczyni przewodn., Alfred Niwiński — sekretarz, Marja Marcinkowska — skarbniczka, Jerzy Zieliński — gospodarz.

4) Uchwałą z dnia 12. VII. 1921 r. przyjęto do Z. H. P. „Koło Starszego Harcerstwa w Łodzi”. Zarząd Koła zatwierdzono w składzie: Elżbieta Majeranowska — przewodnicząca, Roman Kubik — viceprzewodniczący, Jadwiga Antonowiczówna — sekretarka

5) Uchwałą z dnia 12. VII. 1921 r. zatwierdzono druha Adama Wolffa na członka Stałej Komisji do spraw Starszego Harcerstwa przy Naczelnictwie Z. H. P.

6) Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 24. VI. 1921 r. mianowano d-ha Tadeusza Strumiłłę delegatem Naczelnictwa na Zjazd Starszego Harcerstwa.

IV. Zmiany personalne.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 28. IV. 1921 r.:

1) zwolniono od obowiązków przewodniczącego Komisji Regulaminowej d-ha Tadeusza Strumiłłę;

2) mianowano przewodniczącym Komisji Regulaminowej d-ha Stanisława Sedlaczka.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 4. VI. 1921 r.:

1) zwolniono d-ha Władysława Nekrasza z obowiązków członka Naczelnictwa Z. H. P.;

2) dokooptowano do składu N. Z. H. P., d-hnę Marię Wocalewską;

3) zwolniono d-ha Piotra Olewińskiego z obowiązków kierownika działu gospodarczego N. Z. H. P.

V. Komisje Wakacyjne.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 23. VI. 1921 r. utworzono męską i żeńską Komisję Wakacyjną N. Z. H. P., na które przeniesiono praca N. Z. H. P. na czas od 15. VII. do 1. IX r. b. w zakresie załatwiania spraw bieżących oraz niezasadniczych spraw, niecierpiących zwłoki i dotyczących drużyn męskich względnie żeńskich, — z wyłączeniem mianowań i regulaminów, należących do kompetencji N. Z. H. P. Skład Komisji Męskiej: Henryk Glass, Władysław Nekrasz, Jan Grabowski. Skład Komisji Żeńskiej: Marja Wocalewska, Wład. Martynowiczówna, Natalja Majewska, Janina Tworowska.

VI. Komisje prób instruktorskich.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 23. VI. 1921 r. utworzono Komisję prób instruktorskich: 1) żeńskich — Marja Wocalewska, Wanda Prażmowska, Natalja Majewska. 2) męskich — Henryk Glass, Stanisław Sedlaczek, Tadeusz Strumiłło, Wład. Nekrasz.

VII. Komisje bibliograficzne.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 23. VI. 1921 r. utworzono dla kwalifikowania wydawnictw harcerskich i uznawania ich za urzędowe Komisje Bibliograficzne N. Z. H. P.: dla drużyn żeńskich — Naczelniczka G. K. Ż. d-hna Wocalewska, Natalja Majewska, Marja Rączkowska, Wład. Martynowiczówna; 2) dla drużyn męskich — Naczelnik G. K. M. dh Glass, Stanisław Sedlaczek, Wład. Nekrasz, Piotr Olewiński; dla Starszego Harcerstwa — stała komisja do spraw St. Harc. przy N. Z. H. P.

VIII. Zarząd Oddziału Lubelskiego.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 23. VI. 1921 r. zatwierdzono Tymczasowy Zarząd Oddziału Lubelskiego w następującym składzie: prof. O. Woroniecki — przewodniczący, Wit Felczerek — sekretarz, Kaz. Grochowski — Kom. Chor., Stan. Pliszczyński — referent K. S. H., wojewoda Stan. Moskalewski, Andrzej Jędrzejewski — dowódca O. G., dyrektor Wiktor Ambroziewicz, Wiesław Czerwiński — kierownik Zw. Kółek Roln., Stan. Dylewski — vice-prezydent Lublina, Stanisław Kroczyński — naczelnik Dep. Pracy i O. P., Józef Kubecki — ławnik Magistratu, Marja Matuszewska — kierownicza „Kropli Mleka“, Antoni Rostworowski — prezes Lub. Tow. Roln., Zygmunt Sliwiński — ziemianin, inż. Słomiński, dyrektor Strzembosz.

IX. Męska Chorągiew Łódzka.

Uchwałą N. Z. H. P. z dn. 3. VI. 1921. r. mianowano komendantem Chorągwi Łódzkiej druha Stefana Szletyńskiego, zastępcą komendanta — d-ha Józefa Janiczka.

X. Żeńska Chorągiew Wielkopolska.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 3. VI. 1921 r. zatwierdzono Komendę Żeńskiej Chorągwi Wielkopolskiej w składzie: W. Keniżanka komendantka Chor., Z. Przybylska, K. Kolska — komendantka Hufca Poznańskiego, Z. Łazarowiczówna — sekretarka i skarbniczka, W. Szafranówna — zastępczyni komendantki B. Łazarewiczówna.

XI. Męska Chorągiew Krakowska.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 3. VI. 1921 r. mianowano druha Zbigniewa Trylskiego członkiem Komendy Męskiej Chorągwi Krakowskiej.

XII. Żeński Okręg Pomorski.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 9. VII. 1921 r. zatwierdzono Komendę Żeńskiego Okręgu Pomorskiego w składzie: Helena Sakowiczówna, Wł. Tatarzanka — zastępczyni komendantki, I. Grześkowiakówna — skarbniczka, M. Bojarska — sekretarka, H. Tomaszewska — instruktorka objazdowa, P. Różycka — Opiekunka drużyn gimnazjalnych.

XIII. Żeński Okręg Piotrkowski.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 9/VI. 1921 r. Żeński Okręg Piotrkowski przemianowano na Hufiec Piotrkowski Żeńskiej Chorągwi Łódzkiej.

XIV. Podharc mistrze.

Podharc mistrzami zostali mianowani:

Uchwałą N. Z. H. P. z dn. 18. XII. 1920 — Majewski Stefan (30. III. 1919. Opoczno — K. Ch. Warszawa), Szumowski Tadeusz (21. IV. 1917. Lwów — K. Ch. Warszawa), Ziemiński Wacław (10. IX. 1918. Końskie — K. O. Radom.), z dn. 19. XII. 1920. — Grochowski Kazimierz (1. IX. 1918. K. Ch. Lublin.), z dn. 4. VI. 1921 Bielec Józef (25. II. 1921. Stanisławów. — K. Ch. Kraków.), Romanowski Leon (1. VIII. 1919. Turek — K. O. Płock.), Śniegocki Henryk (8. XII. 1913. K. Ch. Poznań.).

XV. Podharcmistrzyńni.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 23. VI. 1921 mianowano podharcmistrzą drugą Jadwigę Wojciechowską (23. VI. 1921 r. Zakopane — Kraków.).

XVI. Przodownicy.

Zostali mianowani przodownikami:

Uchwałą N. Z. H. P. z dn. 9. XII. 1920. — Peszyński Stanisław (19. IX. 1920. Kijów — K. Ch. Warszawa.), z dn. 19 XII. 1920 — Kosina Zbigniew (26. V. 1920. Sanok. — K. Ch. Lwów). Kukla Marjan (15. X. 1919. Tarnopol — K. Ch. Lwów). Kurpiel Franciszek (20. III. 1920. Zagórze K. Ch. Lwów.). Tomasik Tomasz (3. VIII. 1919. Sanok. K. Ch. Lwów). Z dn. 17. III. 1921. Kleindienst Edward (8. III. 1920. Łomża.—K. Ch. Warszawa). Łowiński Marjan (22. XII. 1919. Warszawa. — K. Ch. Warszawa). Z dn. 4. VI. 1921. — Bernartowicz Zygmunt (14. IX. 1919. Kielce. — K. O. Kielce.). Bukowski Jerzy (15. II. 1921. K. O. Kielce). Dięciołowski Włodzimierz (1. II. 1921. Warszawa. — K. O. Kielce). Felczerek Wit (10. IX. 1920. Lublin. — K. Ch. Lublin). Horodeński Józef (2. II. 1921. Białystok. — K. Hufca S. Białystok). Jańcza Piotr (7. XII. 1918. Lubliu — K. O. Radom) Krakowiecki Wiesław (22. XII. 1918 Częstochowa — K. Ch. Poznań). Kruszewski Jerzy (29. X. 1919. K. Ch. Lublin). Linsenbarth Mikołaj (13. III. 1921. Biała Cerkiew. — K. Hufca S. Białystok). Lipowiec Tadeusz (15. I. — 1921. Lublin — K. Ch. Lublin). Marszałek Jan (20. XII. 1920. Kielce. — K. O. Kielce). Meissner Edward (3. XII. 1920. Kielce. — K. O. Kielce). Niwiński Alfred (23. II. 1921. Orlów. — K. Hufca S. Białystok). Palęcki Antoni (1. XII. 1919. Poznań. — K. Ch. Poznań). Rowiński Stanisław (16. II. 1921. K. O. Kielce) Szmidt Stefan (1. IX. 1919 Kraków — K. Ch. Poznań). Stanek Jan (15. X. 1920. Jędrzejów. — K. O. Kielce). Terpiłowski Jan (1. I. 1919. Hajzyn. — K. Ch. Warszawa), Zalewski Bohdan (10. II. 1921. Kielce. — K. O. Kielce). Zdrzałik Kazimierz (24. I. 1920. Olkusz. — K. O. Kielce). Zieliński Jerzy (15. II. 1921. Mohylów — K. Hufca S. Białystok).

XVII. Przodownice.

Przodownicami zostały mianowane:

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 12. V. 1921 r. — Felicja Jagasówna (18. VIII. 1921 r. Radom — Suwałki), Janina Jaworska (20. VI. 1920 r., Siedlce); uchwałą N. Z. H. P. z dnia 4. VI. 1921 r. — Walerja Grodzka (17. VII. 1920 r. Gniezno) Barbara Łazarewiczówna (1. V. 1919 r. Poznań), Wanda Stabrowska (1. I. 1919 r. Borek — Poznań); uchwałą z dnia 23. VI. 1921 r. — Wanda Lesińska (15. IX. 1920 r. Warszawa), Stefania Wójcikówna (24. XI. 1920 r. Mielec).

XIII. Stypendjum imienia Mularskiego.

Wzywa się wszystkie drużyny harcerskie do czynnego poparcia zbiórki na stypendjum im. ś. p. d-h Mularskiego, który zginął w niewoli bolszewickiej. D-h Mularski był jednym z organizatorów harcerstwa na Kaukazie, następnie we Francji organizował drużyny, ostatnio jako oficer wprowadzał ideę harcerską do wychowania młodzieży szkół wojskowych. Związek Dublańczyków już złożył marek 60,000 na ten cel.

XIX. Regulaminy i instrukcje Z. H. P.

Wszystkie regulaminy i instrukcje, które Z. H. P. uzna za zgodną autorów za swoje oficjalne przepisy, są własnością Z. H. P., a nie autorów.

XX. Rozkaz Ministerstwa Spraw Wojskowych.

W związku z rozkazem Ministerstwa Spraw Wojskowych, Oddział III Sztabu L. 7461 Reg poleca się wszystkim komendom chorągwi, okręgów i hufców samodzielnych nadesłać do Głównych Kwater do dnia 15. IX. 1921 r. wykazy przedmiotów, któreby pragnęły uzyskać od władz wojskowych.

XXI. Zamknięcie roku harcerskiego.

W dniu 31 sierpnia b. r. zamykamy rok harcerski 1920-21. W związku z tem zalecam Komendom (Chorągwi, Okręgów i Hufców Samodzielnych zwrócić uwagę na należyte sporządzenie bilansów, kontrolę księgowości, kontrolę i bilanse K. D. H. komend. Odpisy zaświadczone bilansów komend należy nadesłać w dniu 15 września b. r. do G. K., celem ustalenia, jakimi funduszami rozporządzał cały Z. H. w r. bieżącym.

Szczególnie zalecam komendom ściśle przeprowadzenie kontroli kasowości komend hufców i poszczególnych drużyn.

W razie zauważenia braków doświadczenia i umiejętności w powyższych sprawach zalecam, zorganizowanie kursów na sprawność.

XXII. Wakacje.

W okresie wakacyjnym, t. zn. od 20. VI. do 1 IX. b. r., biura N. Z. H. P. i głównych kwater będą załatwiały sprawy niecierpiące zwłoki i w wolniejszym tempie. Adres Naczelnictwa pozostaje ten sam.

XXIII. Sprostowanie.

W rozkazie N. Z. H. P. z dnia 25. III. 1921 r. mylnie podano datę mianowania przodownikami druhen Akermanówny, Kwiatkowskiej, Wojciechowskiej, Żeleńskiej-Sroczyńskiej; zamiast 24. IV. 1921 r. winno być: 9. XII. 1920 r.

Czuwaj!

J. Grabowski
Sekretarz Generalny.

Piotr Olewiński
Wiceprzewodniczący Z. H. P.

Rozkaz Głównej Kwatery Męskiej L. 21 **za miesiąc czerwiec.**

Mianowania.

Mianuję podharcmistrza Adolfa Heidricha p. o. Kierownika Działu Inspekcyjno-Organizacyjnego Głównej Kwatery.

Pochwały.

Udzielam pochwały Komendzie Okręgu Samodzielnego w Brześciu Litewskim za najszybsze przeprowadzenie rejestracji i dostarczenie Głównej Kwaterze spisu harcerzy wojskowych w myśl instrukcji G. K. z dnia 10. V. oraz Okręgowi Zagłębiowskiemu za nadzwyczaj wydatną pomoc i wypełnienie obowiązków harcerskich w myśl instrukcji G. K. z dnia 10. V.

Kursy poszczególnych Komend.

Kursy organizowane przez poszczególne Komendy (Chorągwi, Okręgów S. i Hufców) zostały uchwałą N. Z. H. P. z dnia 23. VI. 1921 r. podzielone na kategorie:

a) Kursy na poziomie próby na przodownika, mogące starać się w Głównej Kwaterze o otrzymanie nazwy „Kursów Instruktorskich przy Komendzie X” i o komisję na próby instruktorskie.

b) Kursy na poziomie nieco niższym, noszące nazwę „kursów dla drużynowych (przybocznych, zastępowych)”, organizowane całkowicie na odpowiedzialność danej Komendy.

c) Kursy sprawnościowe p. n. „Kurs na sprawność . . . . .”

Rezultaty pobytu na kursach wpisuje się do stałej książki służbowej — żadne legitymacje i zaświadczenia nie mogą być wydawane. Legitymacje specjalne z zaznaczonymi wynikami kursu może wydawać tylko Kierownictwo kursu N. Z. H. P.

Zamknięcie roku szkolnego.

W myśl odpowiedniego punktu w rozkazie N. Z. H. P. przy pomina się o uregulowaniu wszelkich spraw kasowych przy zamknięciu roku harcerskiego.

Odprawy w G. K. M.

W myśl konferencji instruktorskiej na Zlocie Lwowskim ustanawia się odprawy Komend Chorągwi, Okręgów i Hufców Samodzielnych w Głównej Kwaterze. Należy przygotować na pierwszą odprawę programy prac w środowisku na rok 1921-22 uwzględniając warunki lokalne. Termin pierwszej odprawy będzie ogłoszony w rozkazie następnym.

„Harc mistrz“.

Ukazał się № 1 „Harc mistrza” z r. 1921 r., cena mk. 50.— Do nabycia w administracji wydawnictw N. Z. H. P. i w C. K. D. H.

(—) *H. Glass*

Podharc mistrz i Naczelnik Głównej Kwatery

Za zgodność: *O. Grzymałowski*

Podharc mistrz i przyboczny Naczelnika G. K. M.

